

Társadalomtudományi Kutatóközpont
KALLIGRAM

SZERBHORVÁTH GYÖRGY

Nem tudták, hogy tudják

Szerbhorváth György

NEM TUDTÁK,
HOGY TUDJÁK

Vajdasági magyar valóságirodalom
(1945–1990)

Társadalomtudományi Kutatóközpont

KALLIGRAM

2021

Társadalomtudományi tk
Kutatóközpont

© Szerbhorváth György, 2021

Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet

Eötvös Loránd Kutatási Hálózat

MTA Kiváló Kutatóhely

ISBN 978-963-468-269-1

Tartalom

Előjáróban	9
Köszönetnyilvánítás	9
A kiindulási pont	12
A vizsgált közösség: a vajdasági magyarság	15
A kutatási nehézségek	21
Nemzeti vagy nemzetileg közömbös?	36
Pillantás a jelen fontos folyamataira	40
A jugoszláv kontextus – a Coca-Cola szocializmus	46
Kinek az aranykora? – a Vajdaság autonómiája a szocializmusban	70
A Vajdaság és a vajdasági eszme	78
A II. világháború alatt	83
A Vajdaság létrejötte	87
A nemzetiségek/kisebbségek részvétele a hatalomban	92
A vajdasági magyar és az atyáskodó szerb elit kritikája	106
Az ólmos aranyidők, avagy a „kafkaí” helyzet	109
Az első lépések: Újvidéktől Palicsig (1945–1956)	114
Nem tudták, hogy tudják	
– szociográfia és szociológia a Vajdaságban	150
Veszélyes műfaj a szociográfia, „életveszélyes műfaj”	152
Vidékjárás az 1960-as és 1970-es években	156
Két pályázat a <i>Híd</i> -ban és csoportalakítás az <i>Új Symposion</i> -ban	157
Kalapis Zoltán szociográfiája	160
Petkovics Kálmán szociográfiája	164
Dudás Károly szociográfiája	166

Nyomokban létezett: a vajdasági magyar társadalomtudomány	171
Nyelv és nemzet	189
A vajdasági magyarok helyzetének és demográfiai mutatóinak értelmezése Mirnics Károly szemével	214
Az 1945–1990 közötti vajdasági magyar oktatás helyzete és korabeli értelmezése	240
„Öngyilkos nép-e a vajdasági magyar?”	258
Bori Imre: az irodalomtudós, szerkesztő és kultúrpolitikus, valamint a vajdasági magyarok önképe, társadalomrajza, szociográfiája	271
Herceg János – az író-szociográfus és publicista	303
Hatások, élmények, identitáskeresés	309
A II. világháború alatt	316
A II. világháború után	321
A <i>Híd</i> főszerkesztőjeként	324
Herceg János retroszociográfiája	330
Herceg János szociográfiái	333
Herceg János publicisztikája	351
Németh István, a riporter-szociográfus	377
Az életút	382
„A fordulat után”	388
Falvak és utazások	393
Kivándorlók, vendégmunkások, otthonmaradók	403
Magyarokról és másokról	407
Mindig tovább.....	420
Felhasznált irodalom	424